

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

**OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O
URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO**
- nelektorirano besedilo

Ljubljana, januar 2018

Uvodno pojasnilo

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-H) izhaja iz splošno uveljavljenega prepričanja o nujnosti prenove temeljne zakonodaje za področje kulture. Glede na to, da nov Nacionalni program za kulturo 2018 – 2025 še ni sprejet in glede na pomanjkanje časa, ni mogoče pripraviti in do volitev sprejeti celovitega novega Zakona o uresničevanju javnega interesa za področje kulture oziroma temeljnega zakona o kulturi, kakorkoli se bo imenoval, je smiselno sprejeti vsaj nekaj najbolj nujnih sprememb in dopolnitev veljavnega zakona in pridobiti čas za temeljito pripravo novega zakona, ki bo deležen čim širše podpore področja kulture. Predlagatelj se opravičuje, ker bo javna razprava tokrat trajala manj časa kot običajno, kar je, žal, posledica dejstva, da se je zavleklo usklajevanje predloga Nacionalnega programa za kulturo 2018-2025 (NPK), na osnovi katerega je predlagatelj želel med spremembe zakona uvrstiti še nekaj sprememb, ki jih predvideva NPK, za katere pa bi bilo vendarle prav, da bi že pred tem dobile načelno podporo s sprejemom NPK. Zdaj smo se znašli v položaju, da moramo nekoliko skrajšati javno razpravo, da bodo zares nujne spremembe in dopolnitve sprejete morda še do maja in ne odložene za celo leto ali dve.

Pričujoči predlog zakona prinaša vsaj nekaj osnovnih opredelitev glede vprašanj, ki doslej v zakonu niso bila omenjena ali vsaj v osnovi opredeljena; na primer vprašanje sektorjev, ki delujejo na področju kulture, od javnega, nevladnega do zasebnega in, kar je najbolj nujno: ob razglasitvi prenehanja delovanja Kulturniške zbornice oziroma ob njeni samoukinitvi določbe o Kulturniški zbornici predlog zakona nadomešča z določbami o reprezentativnih stanovskih organizacijah in njihovi vlogi ter o sodelovanju države in lokalnih skupnosti z reprezentativnimi stanovskimi organizacijami kot legitimnimi interesnimi organizacijami ustvarjalcev. Predlog zakona nekoliko drugače ureja tudi vprašanje strokovnih komisij, ki sodelujejo z ministrstvom oziroma s pristojnimi organi lokalnih skupnosti v postopkih neposrednih javnih pozivov ter javnih razpisov; predvsem s težnjo po višji stopnji legitimnosti in neoporečnosti odločanja strokovnih komisij. Poleg tega predlog v skladu s pogosto izraženo potrebo po presoji programov in projektov, s katerimi izvajalci kandidirajo za financiranje dejavnosti z javnimi sredstvi, tudi na osnovi evalvacije preteklega dela izvajalcev, vključuje evalvacijo v postopke ocenjevanja in vrednotenja predloženih programov s to novelo samo v postopek na osnovi neposrednega poziva izvajalcem javne službe. Predlog v skladu s težnjo po upoštevanju posebnosti delovanja javnih zavodov s področja umetnosti in tudi strok, povezanih s kulturno dediščino, omogoča nekoliko več fleksibilnosti, kar zadeva zaposlovanje v javnih zavodih na področju kulture in daje direktorjem javnih zavodov po eni strani več pristojnosti in hkrati tudi večji del odgovornosti za delovanje javnih zavodov. Predlog prinaša premik tudi kar zadeva položaj samozaposlenih na področju kulture, saj začinja nekoliko bolj določno urejati razmerja in odgovornost lokalnih skupnosti in države v zvezi z javnimi zavodi, katerih ustanoviteljice so lokalne skupnosti in ne nazadnje tudi nekoliko bolj določno opredeljuje javno službo na področju kulture ter v zvezi s tem tudi možnost časovno omejene koncesije za opravljanje javne službe, ki se jo lahko podeli nevladni organizaciji in, na lokalni ravni, izvajalcu iz sektorja ljubiteljske dejavnosti ali tudi izvajalcu iz zasebnega sektorja.

Javna razprava o predlogu je odprta med 22. 1. in 9. 2. 2018.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-H)

1. člen

Besedilo 2. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02, 14.11.2002, Zakon o financiranju občin – ZFO-1, Uradni list RS št. 123/06, 30.11.2006, Odločba o delni razveljavitvi 45. člena ZUJIK in o zavrnitvi pobude, Uradni list RS št. 7/07, 26.1.2007, Uradni list RS št. 53/07, 15.6.2007, Odločba o razveljavitvi prvega odstavka 42. člena ZUJIK z odložnim rokom, Uradni list RS, št. 65/07, 20.7.2007, ZUJIK-UPB 1, Uradni list RS št. 77/07, 27.8.2007, ZUJIK-B Uradni list RS 56/08, 6.6.2008, ZUJIK-C Uradni list RS 4/10, 22.1.2010, ZUJIK-D Uradni list št. 20/11, 18.3.2011, ZUJIK-E Uradni list RS 11/13, 27.12.2013, ZUJIK-F Uradni list RS št. 68/16, 4.11.2016 in ZUJIK-G Uradni list RS št. 61/17, 2.11.2017) se spremeni oziroma dopolni tako, da:

se doda nova prva alineja, ki se glasi:

»- javni interes za kulturo (v nadaljnjem besedilu: javni interes) je interes najširše javnosti oziroma nacionalne ali družbene skupnosti za kulturo kot polje in način avtorefleksije skupnosti ter dialoga znotraj nje in medkulturnega dialoga z drugimi skupnostmi, za kulturo kot področje oblikovanja in izražanja identitete skupnosti;«

se besedilo dosedanje prve, odslej druge alineje spremeni tako, da se glasi:

»- na področju same kulture se javni interes izraža zlasti kot interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin na državni in lokalnih ravneh, za zagotavljanje pogojev za te dejavnosti in učinkovito promocijo ter uveljavljanje slovenske kulture v mednarodnem prostoru, za kar so odgovorne država in lokalne skupnosti;«

se znotraj dosedanje druge, odslej tretje alineje besedilo »Kulturniška zbornica Slovenije« nadomesti z besedilom, ki se glasi:

»reprezentativna stanovska organizacija in strokovna društva;«

se besedilo dosedanje pete, odslej šeste alineje spremeni tako, da se glasi:

»- javna kulturna dobrina je kulturna dobrina, ki jo v javnem interesu zagotavlja država oziroma lokalna skupnost v okviru javnega sektorja na področju kulture kot javno službo ali v obliki podpore z javnimi sredstvi drugim javnim kulturnim programom in posameznim kulturnim projektom;«

se doda nova, dvanajsta alineja, besedilo katere se glasi:

»- javni sektor vključuje izvajalce, praviloma javne zavode, ki jih ustanovijo država ali lokalne skupnosti za zagotavljanje kakovostnih, dovolj raznolikih kulturnih programov v javnem interesu, izvajanih in dostopnih vsem prebivalcem na območju Republike Slovenije na način javne službe (v nadaljnjem besedilu: javna služba) in v ustrezni meri in v skladu z materialnimi možnostmi slovenskim manjšinam v sosednjih državah ter Slovencem po svetu;«

se doda nova, trinajsta alineja, besedilo katere se glasi:

»- nevladni sektor na področju kulture je javnemu sektorju komplementarni sektor s pretežno podobnimi cilji, ki deluje na osnovi prostovoljnosti tersamouprave in v okviru katerega delujejo nepridobitne nevladne organizacije, zasebni zavodi, društva,

zadruga, socialna podjetja in druge organizacije, katerih motiv ni dobiček, na osnovi zakona, ki ureja temeljna vprašanja nevladnih organizacij;«

se doda nova, štirinajsta alineja, besedilo katere se glasi:

»- sektor ljubiteljske kulture vključuje društva in druge organizacije, katerih člani delujejo na področju kulture nepoklicno in največkrat na ožjem ali širšem lokalnem območju in za katerega so značilni odprtost in demokratičnost delovanja ter pomembna integrativna funkcija v okolju, kjer se dejavnost odvija;«

se doda nova, štirinajsta alineja, besedilo katere se glasi:

»- zasebni sektor na področju kulture predstavljajo gospodarske družbe in druge organizacije, ki delujejo na področju kulture v okviru gospodarstva ter z namenom ustvarjanja dobička in na nekaterih področjih kulture predstavljajo nujno dopolnitev ostalih sektorjev kulture in servis, brez katerega ta področja v pogojih tržnega gospodarstva ne bi mogla obstati;«

se doda nova, petnajsta alineja, besedilo katere se glasi:

»- skupni slovenski kulturni prostor je predvsem skupni duhovni prostor in prostor sodelovanja, izmenjave informacij in kulturnih programov ter oskrbe z javnimi kulturnimi dobrinami med območji, kjer živijo Slovenci kot prebivalci Republike Slovenije, kot slovenske manjšine v sosednjih državah ali Slovenci po svetu in kjer obstaja interes po kulturnem udejstvovanju ter sodelovanju in za slovensko kulturo.«

Obrazložitev: Dopolnitve tega člena, ki pojasnjuje nekatere osnovne pojme in nosilne opredelitve, na katerih pravzaprav temelji ZUJIK in iz njih izhaja, ničesar ne predpisuje, prepoveduje ali dovoljuje, temveč samo, ob že doslej vključenih, dodatno opredeljuje osnovne predpostavke zakona, kot so: javni interes za kulturo, reprezentativne stanovske organizacije, sektorji, v okviru katerih delujejo izvajalci kulturnih dejavnosti in razlike med njimi, skupni slovenski kulturni prostor itd.

2. člen

V prvem odstavku 4. člena se za besedo »intermedijskih« in pred besedo »in« dodata vejica in beseda »raziskovalnih«.

Obrazložitev: V členu, ki navaja doslej znana in uveljavljena področja umetnosti, dodajamo v zadnjih desetletjih vse bolj uveljavljeno in tudi v Sloveniji že zelo aktivno navzočo »raziskovalno umetnost«, ki si prizadeva združevati in povezovati umetnost in znanost, načeli ustvarjalnosti in raziskovanja itd.

3. člen

Besedilo 8. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»8. člen
(izhodišča)

Javni interes se izraža v obliki potreb in pričakovanj skupnosti v zvezi s kulturo in se uveljavlja z zagotavljanjem javnih kulturnih dobrin, s katerim se uresničuje kulturni razvoj Slovenije, slovenskega naroda oziroma skupnosti v celoti, za kar skrbijo Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: država) in lokalne skupnosti.

Javni interes se uresničuje in uveljavlja zlasti z zagotavljanjem pogojev za:

- kulturno ustvarjalnost,
- dostopnost kulturnih dobrin,
- kulturno raznolikost in kakovost javnih kulturnih dobrin,
- uveljavljanje in razvoj slovenskega jezika,
- za varstvo kulturne dediščine,
- skupni slovenski kulturni prostorin,
- prepoznavnost in uveljavitev slovenske kulture in umetnosti v mednarodnem prostoru.«

Obrazložitev: Dopolnitve dosedanjega besedila tega člena izhajajo iz želje predlagatelja, da izpostavi pričakovanja skupnosti, ki izhajajo iz javnega interesa kot je opredeljen v 2. členu zakona, pri čemer predlagatelj upošteva dejstvo, da pojma skupnosti ni več mogoče razumeti zgolj kot narod v tistem pomenu besede kot smo narod razumeli pred osamosvojitvijo Slovenije, temveč, kot to izhaja iz Ustave RS, kot skupnost vseh državljanek in državljanov, torej tudi kot družbeno skupnost in hkrati, v skladu s poudarkom na skupnem slovenskem kulturnem prostoru, seveda vključno s pripadniki slovenskih manjšin v sosednjih državah in Slovenci po svetu. Hkrati to pomeni, da ta pričakovanja skupnosti predpostavljajo kakovost, vrednote in cilje, navedene v drugem odstavku tega člena.

4. člen

Besedilo 9. člena se dopolni in spremeni tako, da se glasi:

»9. člen
(dokumenti, ki določajo javni interes)

Javni interes se ugotavlja in določa oziroma preverja z nacionalnim in lokalnimi programi za kulturo.

Javni interes se udejanja predvsem na podlagi

- akcijskih načrtov za uresničevanje nacionalnega programa za kulturo,
- letnih finančnih načrtov ministrstva, pristojnega za kulturo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), in proračunov lokalnih skupnosti ter letnih izvedbenih načrtov drugih nosilcev javnega interesa iz 22. člena tega zakona,
- javnih razpisov, javnih in neposrednih pozivov za financiranje javnih kulturnih programov in kulturnih projektov,
- aktov o ustanovitvah javnih zavodov, njihovih strateških načrtov in letnih programov dela,
- javnih razpisov za oddajo javne kulturne infrastrukture ali za najem objektov za potrebe kulturnih dejavnosti in
- upravnih odločb.«

Obrazložitev: Dopolnitve tega člena samo dopolnjujejo spisek instrumentov oziroma aktov, s katerimi nosilci odgovornosti za udejanjanje javnega interesa omogočajo in načrtujejo zagotavljanje pogojev za uresničevanje javnega interesa.

5. člen

Drugi odstavek 14. člena se črta.

Dosedanji tretji odstavek postane drugi odstavek.

Obrazložitev: S črtanjem drugega odstavka predlagatelj želi uveljaviti načelo, da morajo vse, tudi najmanjše lokalne skupnosti načrtovati kulturne dejavnosti na svojem območju, hkrati pa ostaja v veljavi določba dosedanjega tretjega, poslej drugega odstavka, da lahko več lokalnih skupnosti oblikuje skupni lokalni program za kulturo.

6. člen

Podpoglavje št. 2.2. z naslovom »Kulturniška zbornica Slovenije« se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»2.2. Reprezentativne stanovske organizacije

18. člen

(reprezentativne stanovske organizacije)

Reprezentativne stanovske organizacije so, za potrebe tega zakona, zveze ali združenja stanovskih organizacij, v katera se prostovoljno vključujejo aktivni ustvarjalci s posameznih področij umetnosti oziroma kulture, navedenih v 4. členu tega zakona, kolikor vključujejo vse stanovske organizacije s posameznega področja umetnosti oziroma kulture, ali, če na področju takšna zveza ali združenje ni ustanovljeno, tisto stanovsko organizacijo, v katerega je vključenih največ ustvarjalcev s tega področja, ki bi, ne glede na status, če bi vložili vloge iz prvega odstavka 83. člena tega zakona, izpolnjevali pogoje za pridobitev pravice do plačila socialnih prispevkov za samozaposlene iz državnega proračuna, navedene v 83. členu in v uredbi iz 86. člena, ki podrobneje ureja pogoje za pridobitev pravice do plačila socialnih prispevkov za samozaposlene v kulturi. Upravičenost do priznanja reprezentativnosti stanovske organizacije preverja ministrstvo; sklep o priznanju reprezentativnosti sprejme minister, pristojen za kulturo (v nadaljnjem besedilu: minister).

Če na določenem področju umetnosti oziroma kulture deluje samo ena stanovska organizacija, se ji reprezentativnost prizna brez preverjanja pogojev.

Podrobneje se ta postopek uredi s posebnim pravilnikom, ki ga ministrstvo sprejme v treh mesecih po začetku veljavnosti zakona.

Obrazložitev: Besedilo, ki nadomešča dosedanje besedilo tega člena o članstvu in delovanju Kulturniške zbornice, kot predvsem prostovoljne organizacije stanovskih organizacij, ni v bistvu nikoli postalo zares učinkovito. Nekatere stanovske organizacije se niso želele vključiti v zbornico in odpovedati samostojnemu delovanju, organi Kulturniške zbornice nikoli niso bili zares učinkoviti; v zadnjih letih se sploh niso več uspeli sestajati in o čemerkoli kvalificirano odločati. Skupščini zbornice se vrsto let ni uspelo sestati niti zato, da bi razrešila vodstvo, ki mu je že zdavnaj potekel mandat in izvolila novo vodstvo. Nazadnje so še zadnji delujoči člani nekdanjega vodstva resignirano ugotovili in sporočili ministrstvu, da Kulturniška zbornica več ne deluje. Ker pa je zbornica skladno z zakonom vsaj formalno prevzela nekatera opravila in zlasti upravičenja društev (dajanje različnih mnenj in predlogov za potrebe delovanja ministrstva, predlaganje kandidatov za člane svetov nekaterih javnih zavodov in javnih agencij ali skladov, kandidatov za člane strokovnih komisij ministrstva ipd.), ministrstvo predlaga, da te pristojnosti in neke vrste pooblastila spet prevzamejo stanovske organizacije. Seveda tista društva, ki imajo najvišjo legitimiteto med morebitnimi večimi stanovskimi organizacijami na posameznem področju umetnosti oz. kulture. Zato je treba opredeliti pogoje za ugotavljanje reprezentativnosti stanovskih organizacij po posameznih področjih. Ena možnost je, da v primeru, ko na nekem področju obstaja

več stanovskih organizacij, mogoče tudi zato, ker na področju delujejo nosilci različnih poklicev (npr. na področju avdiovizualnih umetnosti), lahko društva ustanovijo zvezo ali združenje, ki zagotovo bo reprezentativno za to področje. Če do takšne zveze ne pride, so v členu predlagani postopek in merila za ugotavljanje, katero od društev je lahko reprezentativno; če pa je na nekem področju samo eno društvo, je reprezentativnost tega društva samoumevna.

7. člen

Besedilo 19. člena se v celoti spremeni tako, da se glasi:

»19. člen

(pristojnosti, naloge in upravičenja reprezentativnih stanovskih organizacij).

Reprezentativna stanovska organizacija:

- spremlja in ocenjuje vpliv politike na kulturni razvoj;
- daje mnenja k predlogu Nacionalnega programa za kulturo in poročilom o izvajanju Nacionalnega programa za kulturo;
- obravnava predloge zakonov in drugih predpisov, ki urejajo področje kulture, na katerem delujejo ustvarjalci, ki so člani društva, predloge predpisov s širšega področja kulture in tistih, ki urejajo druga področja in zadevajo tudi področje kulture in posreduje ministrstvu, mnenja o njih;
- daje pobude in predloge za urejanje posameznih vprašanj na področju kulture;
- predlaga kandidate za člane svetov javnih zavodov, ki delujejo na področjih, na katerih delujejo ustvarjalci, ki so člani društva;
- daje mnenja k vlogam za plačilo prispevkov iz 83. člena tega zakona prosilcem, ki delujejo na področjih, na katerih delujejo člani društva;
- predlaga kandidate za člane strokovnih komisij ministrstva, ki izvajajo javne razpise in javne ter neposredne pozive za financiranje kulturnih programov in kulturnih projektov na področju, na katerem delujejo člani društva in
- daje ministrstvu druga mnenja in predloge v skladu s tem zakonom in za katere jih ministrstvo zaprosi.

Predstavniki reprezentativne stanovske organizacije lahko poda mnenje o predlogu Nacionalnega programa za kulturo ali o predlogu zakona, ki zadeva področje kulture tudi neposredno na seji Nacionalnega sveta za kulturo ali pristojnega delovnega telesa Državnega zbora RS ali Državnega sveta RS, ko le-ta obravnava predlog Nacionalnega programa za kulturo ali predlog zakona, ki zadeva področje kulture.

Ministrstvo se lahko z reprezentativno stanovsko organizacijo dogovori tudi za druge oblike sodelovanja.

Država podpira prizadevanja stanovskih organizacij, namenjena promociji in javnemu predstavljanju dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo njihovi člani, organizaciji festivalov, sejmov, razstav, okroglih miz in drugih oblik pojasnjevanja in predstavljanja dosežkov članstva, podeljevanje stanovskih nagrad in priznanj ipd.

Ministrstvo v svojem finančnem načrtu nameni ustrezen delež sredstev za nadomestila reprezentativni stanovski organizaciji za izvajanje navedenih in drugih pristojnosti oziroma nalog.

Obrazložitev: S spremenjenim besedilom člena se pristojnosti, ki jih je imela Kulturniška zbornica vrnejo reprezentativnim stanovskim organizacijam. Hkrati pa

besedilo kot zelo koristno in zaželeno izpostavlja tudi dejavnost reprezentativnih in drugih stanovskih organizacij na področju promocije umetnosti in kulture nasploh, javnemu predstavljanju in tudi pojasnjevanju umetniških praks, opozarjanju na odprta vprašanja in probleme po posameznih področjih umetnosti in kulture in, kar je še posebej pomembno, t.i. stanovska priznanja in nagrade, ki jih, kot najboljši poznavalci umetniških praks po posameznih področjih najbolje poznajo ravno stanovski kolegi nagrajencev in dobitnikov priznanj, ki jih ravno zato praviloma te nagrade in priznanja največ pomenijo.

8. člen

Besedilo 20. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»20. člen
(strokovne komisije ministra)

Minister ima za obravnavo najpomembnejših vprašanj, ki se nanašajo na razdeljevanje javnih sredstev na podlagi javnih pozivov in javnih razpisov in priznavanje pravic iz tega zakona strokovne komisije.

Strokovne komisije so posvetovalna telesa ministra za posamezna področja in vidike kulture.

Minister lahko imenuje tudi strokovne komisije ali delovne skupine za obravnavo posebnih vprašanj, ki se nanašajo na zakonsko urejanje področij kulture, na urejanje in organizacijo javne službe na področju kulture in druga pomembna vprašanja.«

Obrazložitev: Besedilo člena pravzaprav vztraja pri isti vsebini kot je bila v členu opredeljena že doslej; je pa člen preoblikovan zato, ker novo besedilo daje nekoliko različno težo zahtevi po oblikovanju strokovnih komisij, ki najbrž v primerih manjših sprememb ali celo popravkov zakonov in drugih predpisov res niso nujne, saj včasih to lahko tudi zavleče postopke ipd.

9. člen

Besedilo 21. člena se spremeni tako, da se glasi:

»21. člen
(sestava in delovanje strokovnih komisij)

Minister imenuje člane strokovnih komisij, ki štejejo po najmanj pet članov, predvsem na podlagi predlogov strokovnih društev in reprezentativnih stanovskih organizacij s področij dela komisij.

Minister v šestih mesecih po objavi zakona s pravilnikom podrobneje določi število strokovnih komisij, postopek imenovanja članov komisij, financiranje, trajanje mandata, naloge in način dela komisij.«

Obrazložitev: Sprememba besedila prinaša višjo spodnjo mejo števila članov strokovnih komisij, kar je važno zlasti v primerih komisij za izvajanje javnih razpisov, javnih in neposrednih pozivov, saj se v teh primerih lahko zgodi, da, če je en član iz kakršnihkoli razlogov odsoten ali se mora izločiti iz odločanja, odločata o oceni

predlaganega programa ali projekta in s tem tudi o morebitnem financiranju samo dva člana ali celo še to ne. Besedilo drugega odstavka govori o isti materiji kot že doslej in je samo nekoliko razširjeno ter vključuje kot temo pravilnika tudi postopek imenovanja komisij.

10. člen

Besedilo 24. člena se dopolni in spremeni tako, da se glasi:

»24. člen (načini uresničevanja javnega interesa)

Država in lokalne skupnosti uresničujejo javni interes po tem zakonu zlasti:

- z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin;
- z ustvarjanjem pogojev za ustvarjalno delo in zagotavljanjem svobode izražanja v Republiki Sloveniji;
- z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture in zagotavljanjem sredstev zanjo;
- z zagotavljanjem enotnosti javne službe;
- z ustrezno podporo lokalnim skupnostim, ki so ustanoviteljice javnih zavodov širšega pomena;
- z zagotavljanjem podpore in pogojev za delo nevladnih organizacij na področju kulture in za razvoj ljubiteljske kulture tako na državni ravni kot na ravni lokalnih skupnosti;
- s podeljevanjem statusa organizacije v javnem interesu;
- z registracijo samozaposlenih v kulturi v razvidu ministrstva;
- s priznavanjem socialnih pravic samozaposlenim (prispevek za plačilo socialnega in zdravstvenega zavarovanja) in pravice do republiške priznavalnine zaslužnim upokojenim ustvarjalcem z zelo nizkimi pokojninami.«

Obrazložitev: Vsebina in namen člena ostajata v osnovi enaka; dodaja se nekaj dodatnih poudarkov; npr. to, da med pogoje za uresničevanje javnega interesa sodi tudi ustvarjanje pogojev za ustvarjalno delo in zagotavljanje svobode izražanja v RS, kar seveda zagotavlja že Ustava RS, vendar je potrebno organe države zavezati za aktivno delovanje v tej smeri, nadalje zaveza, da je za gradnjo in vzdrževanje javne kulturne infrastrukture potrebno zagotavljati tudi nujna sredstva ter zagotavljati ustrezne pogoje za delovanje nevladnih organizacij in izvajalcev v okviru sektorja ljubiteljske kulture. V zadnji alineji je omemba t.i. priznavalnine nekoliko razširjena z besedilom, ki pojasnjuje, zakaj so priznavalnine potrebne in komu so namenjene.

11. člen

Besedilo 25. člena se spremeni tako, da se glasi:

»25. člen (kulturne dobrine kot javne dobrine)

Država in lokalne skupnosti v javnem interesu zagotavljajo pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kakovostnih in raznolikih kulturnih dobrin, ki jih trg ne zagotavlja v zadostnem obsegu ali ustrezni kakovosti, in ki niso dostopne najširšemu krogu uporabnikov.

Država oziroma lokalne skupnosti zagotavljajo javne kulturne dobrine v okviru oziroma na način javne službe in s podporo drugim kulturnim programom in posameznim kulturnim projektom.«

Obrazložitev: Dodano besedilo predvsem jasno pove, da država (in lokalna skupnost) seveda mora zagotavljati in finančno podpirati predvsem ustvarjanje kakovostnih in raznolikih kulturnih dobrin in seveda tistih, ki so s tega vidika pomembne in niso v zadostni meri dostopne že na trgu.

12. člen

Besedilo 26. člena se spremeni tako, da se glasi:

»26. Člen (oblike zagotavljanja javnih kulturnih dobrin)

Kadar je v javnem interesu in z namenom zagotavljanja javnemu interesu primerne kulturne ponudbe potrebno zagotavljati javne kulturne dobrine načrtno, trajno in nemoteno, jih zagotavlja država oziroma lokalna skupnost neposredno ali tako, da ustanovi javni zavod na področju kulture.

Javne kulturne dobrine iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo v obliki oziroma na način javne službe.

Pod podobnimi pogoji in na primerljiv način se zagotavljajo tudi druge javne kulturne dobrine, ki jih kot večletne kulturne programe nevladnih organizacij ali drugih izvajalcev kulturnih programov financira država ali lokalna skupnost.

V primeru velike in nesporne potrebe skupnosti po javnih kulturnih dobrinah na področju umetnosti oziroma kulture, na katerem javna služba še ne deluje, lahko vlada na predlog ministrstva ali pristojni organ lokalne skupnosti na predlog župana na podlagi javnega razpisa podeli koncesijo za izvajanje javne službe na tem področju kulture nevladni organizaciji ali drugemu izvajalcu kulturne dejavnosti, ki deluje v sektorju ljubiteljske kulture ali v zasebnem sektorju, in ki se je s preteklim delom izkazal kot kakovosten in verodostojen izvajalec, za obdobje do največ pet let.«

Obrazložitev: V prvih treh odstavkih dodana besedila samo bolj natančno in jasno poudarjajo že doslej obravnavano vsebino teh odstavkov. Dodani četrti odstavek pa širi možnosti urejanja zagotavljanja javnih kulturnih dobrin na področjih, na katerih javna služba še ni zagotovljena in se kaže potreba po tem, da bi bila in omogoča prehodno obdobje in obliko zagotavljanja javne službe na način podelitve koncesije za izvajanja javne službe že obstoječemu izvajalcu iz nevladnega sektorja ali tudi ljubiteljskega sektorja, zlasti na lokalni ravni, oziroma zasebnega sektorja, ki je s svojim delom že dokazal, da lahko v daljšem obdobju zagotavlja kakovostne programe, ne da bi bilo treba s tem namenom takoj ustanoviti javni zavod.

13. člen

Doda se nov, 26. a člen, besedilo katerega se glasi:

»26.a člen (javna služba)

Javna služba na področju kulture vključuje izvajanje programov, ki morajo ustrezati pričakovanjem, ki izhajajo iz javnega interesa, preverjenih tudi z ustreznimi raziskavami pričakovanj občanov, ki jih ministrstvo izvede ali naroči vsako drugo leto.

Na področjih umetnosti to pomeni produkcijo in posredovanje oziroma predstavljanje kakovostnih in raznolikih umetniških del na celotnem območju Slovenije in tudi na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskih manjšin v sosednjih državah, Slovincem po svetu ter kulturni javnosti v mednarodnem okolju; na področju kulturne dediščine so javni zavodi dolžni skrbeti za varstvo, celostno ohranjanje in predstavljanje ter promocijo kulturne dediščine in učinkovito ter gospodarno upravljanje z njo in na področju medijev za zagotavljanje politično nevtralnih oziroma uravnoveženih dnevno informativnih programov in ustvarjanje ter posredovanje kakovostnih kulturnih, izobraževalnih, poljudno znanstvenih in otrokom oziroma mladim namenjenih programov, programov za starejše, športnih programov, programov za avtohtoni narodnosti in pripadnike romske in drugih narodnosti, ki v večjem številu živijo v Sloveniji.

Izvajalci javne službe na področju uprizoritvenih in glasbenih umetnosti v skladu s pričakovanji občanov interpretirajo domača in tuja klasična dela, v svoje repertoarje vključujejo sodobno ustvarjalnost in omogočajo občinstvu seznanjanje z vrhunskimi dosežki sodobne svetovne in domače dramske in glasbene literature vseh zvrsti in žanrov ter upoštevajo različna pričakovanja občanov.

Izvajalci javne službe na področjih kulturne dediščine, arhivske in knjižnične dejavnosti, umetnosti in medijev, katerih naloge in delokrog opredeljujejo področni zakoni, lahko delujejo povezani v mreže, ki vključujejo tako državne kot lokalne javne zavode, sodelujejo pri oblikovanju svojih programov in jih med seboj izmenjujejo; državni javni zavodi obvezno nudijo ustrezno strokovno in, po potrebi, tehnično pomoč in podporo lokalnim javnim zavodom.

Vsi javni zavodi so dolžni sodelovati z javnimi zavodi s področja izobraževanja in samostojno skrbeti tudi za programe širše kulturne in umetnostne oziroma medijske vzgoje ter oblikovati lastne programe za ta področja in programe aktivnega sodelovanja ter pridobivanja občanov.

Vsi javni zavodi so dolžni skrbeti za umetniški oziroma strokovni razvoj nosilcev svoje dejavnosti in področja umetnosti oziroma stroke, na področju katere delujejo in za razvoj te umetnosti ali stroke in zato ob prijavi programov na osnovi javnega poziva ministrstva ali lokalne skupnosti lahko poleg programa, ki so ga dolžni izvajati na osnovi zakona in ustanovitvenega akta kot svojo obveznost iz naslova javne službe, prijavijo tudi posamezne projekte razvojnega oziroma eksperimentalnega ali raziskovalnega značaja, ki jih financir z ustrezno pomočjo strokovnih komisij posebej ovrednoti in oceni in med njimi izbere omejeno število najbolj kakovostnih, za katere nameni izbranim izvajalcem dodatna sredstva.«

Obrazložitev: Besedilo novega 26.a člena obširneje opredeljuje naloge in vsebino javne službe na področju kulture oziroma tistih kulturnih programov, ki jih izvajajo izvajalci v okviru javnega sektorja na način in v obliki ter v skladu z nameni javne službe. Gre za nujni standard kakovosti in hkrati za dostopnost in raznolikost, saj so programi javne službe namenjeni najširšemu kulturnemu občinstvu in zadovoljevanju potreb skupnosti kot celoti in ne samo potreb in želja posameznih idejno ali estetsko ozko profiliranih skupin. Člen določa, da se morajo, seveda istovrstni, javni zavodi povezovati v mreže in sodelovati, si po potrebi nuditi pomoč, da morajo skrbeti za

razvoj umetnosti oziroma strok, na področju katerih delujejo in zato ob osnovnem programu javne službe, ki bo natančneje kot doslej opredeljen z ustanovitvenimi akti zavodov, izvajati tudi projekte izrazito razvojnega ali raziskovalnega značaja, in da je ena njihovih pomembnih nalog tudi delo z občinstvi in zlasti z mladimi, torej tudi na področju kulturne vzgoje, seveda tudi v sodelovanju z javnimi zavodi s področja izobraževanja.

14. člen

Besedilo tretjega odstavka 31. člena se dopolni tako, da se glasi:

»Javna sredstva iz tega člena se zagotavljajo javnemu zavodu na podlagi ustanovitvenega akta, s katerim sta določena vsebina in obseg obveznosti javnega zavoda iz naslova javne službe, ki izhaja iz 26.a člena tega zakona, po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja javne finance za posredne proračunske uporabnike. Višino javnih sredstev za financiranje programa javnega zavoda iz naslova javne službe določi ustanovitelj, upošteva osnove za izračun iz 27. člena tega zakona na podlagi strateškega načrta in iz njega izhajajočega letnega programa dela javnega zavoda. Ob tem ustanovitelj opredeli tudi višino deleža načrtovanih sredstev za izvedbo letnega programa javnega zavoda iz naslova javne službe, ki ga mora javni zavod zagotoviti v obliki lastnih prihodkov iz dejavnosti.«

Obrazložitev: Dopolnitve besedila v tem odstavku zavezujejo ustanovitelja javnega zavoda, da v ustanovitvenem aktu dovolj podrobno opredeli vlogo in naloge javnega zavoda glede na področje njegovega dela in pričakovanja občinstev, ki od javne službe, zlasti na področju umetnosti pričakujejo po eni strani visoko kakovost, po drugi strani pa tudi inovativnost in odzivanje na sodobne trende na področju, na katerem zavod deluje. Pomembna je tudi zaveza, da si morajo tudi izvajalci v okviru javnega sektorja prizadevati za čim višji delež lastnih prihodkov in si na ta način tudi omogočiti posodabljanje nujne opreme in vzdrževanje infrastrukture ter nagrajevanje najbolj zaslužnih nosilcev programov.

15. člen

Prvi stavek tretjega odstavka 33. člena se dopolni in spremeni tako, da se glasi:

»Kadar to zahtevata velikost javnega zavoda, ki ima najmanj 150 zaposlenih, in raznovrstnost njegovih dejavnosti, lahko akt o ustanovitvi omogoča, da vodi javni zavod namesto direktorja uprava, ki jo sestavljajo predsednik in eden ali več članov.«

Obrazložitev: V nekaterih primerih je smiselno, kadar gre za javne zavode, ki izvajajo več različnih dejavnosti in imajo veliko število zaposlenih različnih profilov, npr. umetniške ansamble, tehniko, obsežno administracijo in podporne službe ipd., da jih vodijo veččlanske uprave, v okviru katerih si člani uprav razdelijo odgovornosti za posamezna področja dela.

16. člen

Besedilo 35. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»35. člen
(naloge direktorja)

Naloge direktorja so, da:

- organizira delo javnega zavoda;
- sprejema strateški načrt;
- sprejema letni program dela;
- sprejema akt o organizaciji dela po predhodnem mnenju reprezentativnih sindikatov v javnem zavodu;
- sprejema akt o sistemizaciji delovnih mest po predhodnem mnenju reprezentativnih sindikatov v javnem zavodu;
- sprejema kadrovske načrte;
- sprejema načrt nabav osnovnih sredstev in investicijskega vzdrževanja;
- sprejema druge akte, ki urejajo pomembna vprašanja v zvezi z delovanjem javnega zavoda;
- poroča ustanovitelju in svetu o zadevah, ki lahko pomembno vplivajo na delo javnega zavoda;
- pripravi letno poročilo;
- sklepa zavodsko kolektivno pogodbo, če jo javni zavod ima,
- zagotavlja organizacijo in izvajanje dejavnosti iz petega odstavka 26.a člena tega zakona in
- druge naloge, določene s tem zakonom in ustanovitvenim aktom.

K aktom iz druge, tretje, četrte, pete, šeste, sedme in enajste alineje prejšnjega odstavka daje soglasje svet javnega zavoda.

Strateški načrt iz prvega odstavka tega člena je dokument srednjeročnega razvojnega načrtovanja, ki upošteva cilje in prioritete nacionalnega oziroma lokalnega programa za kulturo, program dela pa je njegov letni izvedbeni načrt, katerega sestavni del je finančni načrt javnega zavoda.

Strateški načrt se sprejme za obdobje petih let, pri čemer lahko vsebuje tudi dolgoročnejsše usmeritve, in obsega programske usmeritve in predvideni obseg programa, organizacijske usmeritve, opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter podlage za kadrovske načrte, ki vključuje tudi predvidene zunanje sodelavce.

Če je v času veljavnosti strateškega načrta imenovan nov direktor, lahko predlaga nov strateški načrt ali dopolnitve veljavnega, ki izhajajo iz njegovega programa, ki ga je predložil ob kandidaturi za položaj direktorja. Vsak nov direktor mora v šestih mesecih po začetku mandata sporočiti ustanovitelju javnega zavoda, ali soglašata z veljavnim strateškim načrtom ali predložiti predlog dopolnitev ali nov predlog strateškega načrta.

K strateškemu načrtu ali k dopolnitvam strateškega načrta je treba pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja in večinskega financerja javnega zavoda. Če direktor ne sprejme strateškega načrta v 6 mesecih po izteku veljavnosti prejšnjega, ali če novi direktor v 6 mesecih po nastopu mandata ne ravna v skladu s prejšnjim odstavkom, je to razlog za njegovo razrešitev.

Če ustanovitelj ali večinski financer ne poda mnenja k predlogu strateškega načrta iz predhodnega odstavka v 30 dneh od dne, ko ga je prejel, se šteje, da je mnenje pozitivno. Za večinskega financerja javnega zavoda se šteje država ali lokalna skupnost, ki zagotavlja večji delež javnih sredstev za izvajanje javne službe javnega zavoda kot ustanovitelj. Če je ustanovitelj javnega zavoda država, poda predhodno mnenje k strateškemu načrtu ministrstvo.«

Obrazložitev: Člen z dopolnitvami še bolj natančno in brezprizivno kot doslej določa naloge direktorja in hkrati, izhajajoč iz opredelitve, naj bo direktor praviloma strokovnjak oziroma ustvarjalec s področja dela javnega zavoda, razen v primerih veččlanskih uprav, v okviru katere je eden od članov lahko zadolžen za poslovanje zavoda, daje direktorju več pristojnosti in možnosti za strateško načrtovanje in odločanje o programu ter idejni in estetski usmeritvi javnega zavoda. Člen izhaja iz prepričanja, da morajo biti direktorji javnih zavodov imenovani predvsem na osnovi njihovih programov in zato člen predvideva tudi nujno usklajevanje strateškega načrta zavoda s programom direktorja zavoda. To pa seveda hkrati pomeni tudi višjo raven odgovornosti direktorja za uspešnost oziroma neuspešnost zavoda oziroma programa, ki ga zavod izvaja.

17. člen

Besedilo 36. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»36. člen (imenovanje direktorja)

Direktorja imenuje na podlagi javnega razpisa ustanovitelj javnega zavoda po predhodnem mnenju sveta in strokovnega sveta za dobo petih let z možnostjo ponovnih imenovanj. Poleg javnih razpisov lahko ustanovitelj povabi posamezne možne kandidate k kandidaturi tudi neposredno.

Za direktorja je lahko imenovan, kdor strokovno pozna področje dela javnega zavoda in ima vodstvene sposobnosti.

Vsak, tudi neposredno povabljeni, kandidat mora ob vložitvi kandidature za mesto direktorja oziroma pristanku na vabilo ustanovitelja predložiti popolno vlogo, vključno s svojim programom dela za celotno mandatno obdobje, vizijo razvoja zavoda in morebitni predlog kadrovske spremembe v javnem zavodu.

Mnenje iz prvega odstavka tega člena ni omejeno samo na kandidata po ustanoviteljevem izboru.

Če svet oziroma strokovni svet ne poda mnenja iz prvega in prejšnjega odstavka v roku 30 dni, se šteje, da je mnenje pozitivno.

Če je ustanovitelj javnega zavoda država, opravi razpis in imenuje direktorja minister, pristojen za kulturo. Če je ustanovitelj javnega zavoda lokalna skupnost, opravi javni razpis in imenuje direktorja pristojni organ lokalne skupnosti, razen če zakon, ki ureja posamezno področje kulture, ne določa drugače. Če ustanovitelj ni tudi večinski financer javnega zavoda, mora pred imenovanjem direktorja pridobiti soglasje večinskega financerja.

Če ima javni zavod poleg ustanovitelja tudi soustanovitelje, izpelje postopek imenovanja ustanovitelj, na območju katerega ima javni zavod svoj sedež in pred imenovanjem direktorja pridobi soglasja soustanoviteljev, ki zagotavljajo več kot polovico javnih sredstev za delovanje javnega zavoda.«

Obrazložitev: Dopolnitve obstoječega besedila 36. člena zakona so potrebne tudi zaradi nekoliko večje jasnosti besedila, zlasti, kar zadeva možnost, da ustanovitelj ob

javnem razpisu mesta direktorja kulturnega javnega zavoda koga povabi k oddaji vloge za ta položaj, kar pa še ne pomeni, da je povabljeni tako rekoč vnaprej imenovan, saj mora ravno tako oddati vse z razpisom zahtevane priloge vloge, kot vsi ostali kandidati. Hkrati je z dopolnili dan večji poudarek programom dela, ki jih morajo predložiti kandidati in po drugi strani tudi večinskim financerjem javnih zavodov.

18. člen

Besedilo prvega stavka v prvem odstavku 37. člena se dopolni tako, da se glasi:

»Poleg razlogov, določenih v predpisih o javnih zavodih, se lahko direktorja javnega zavoda predčasno razreši tudi zaradi opustitev nalog, navedenih v 35. členu tega zakona ali bistvenih sprememb kot sta bistvena sprememba dejavnosti, zaradi katere je javni zavod ustanovljen ali prenosa ustanoviteljstva.«

Obrazložitev: Z dopolnitvijo besedila želi predlagatelj posebej poudariti, da je ob povečevanju vloge in pristojnosti direktorja potrebno določiti tudi to, da je direktor lahko razrešen tudi v primeru, če zanemarja svoje obveznosti, ki so vsebinske narave.

19. člen

Za 46. členom se doda nov 46.a člen, ki se glasi:

»46.a člen
(dodatne zaposlitve za določen čas)

Število zaposlenih v dejavnostih, ki so v skladu z namenom, zaradi katerega je javni zavod ustanovljen, kot so umetniški ansambli in strokovne službe javnih zavodov, mora biti vedno nekoliko nižje od števila, ki je po strokovni oceni potrebno za izvajanje programa javne službe, kot ga določa ustanovitveni akt. Delovna mesta, ki niso zasedena, se ob nastopu mandata novega direktorja popolnijo z zaposlenimi za čas njegovega mandata po izboru direktorja v skladu z njegovo napovedjo kadrovskih dopolnitev ob nastopu mandata.

Število delovnih mest, ki so na voljo direktorju za zaposlitve sodelavcev za čas njegovega mandata, se za vsak javni zavod glede na predvideni obseg dejavnosti v okviru javne službe določi z ustanovitvenim aktom javnega zavoda.«

Obrazložitev: Direktorjem je, zlasti v javnih zavodih, ki delujejo na področju umetnosti, glede na njihove pristojnosti in naloge potrebno dati možnost, da ob nastopu mandata zaposlijo v javnem zavodu za določen čas, to je za čas svojega mandata, vsaj nekaj sodelavcev, za katere menijo, da so ključni za uresničevanje njihovega programa dela in vizije razvoja javnega zavoda. To so npr. v gledališču lahko kak dramaturg, kak igralec, ki ga direktor vidi kot tako rekoč kot nosilca repertoarja, morda režiser, v operi solo pevec ali dirigent, v baletni hiši koreograf... Smiselno je, da se to omogoči na to vnaprej računa ob vsakokratni sistemizaciji delovnih mest oziroma analizi, koliko delovnih mest je v zavodu potrebnih za izvajanje programa javne službe kot ga zahteva ustanovitveni akt javnega zavoda.

20. člen

Besedilo 53. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»53. člen
(konkurenčna prepoved)

Delavci javnega zavoda, ki so v delovnem razmerju za poln delovni čas, ne smejo brez soglasja direktorja za svoj ali tuj račun opravljati del ali sklepati poslov, ki sodijo v dejavnost, zaradi katere je javni zavod ustanovljen, ali v katerokoli drugo dejavnost, če bi zato moral javni zavod spremeniti ali prilagoditi svoj program dela, na primer spored predstav ali koncertov, začasno spremeniti zasedbo vlog v predstavi, zasedbo mest v orkestru ipd.

Če delavec iz prejšnjega odstavka dobi soglasje, in če mora zaradi njegove odsotnosti njegov matični javni zavod prilagoditi program dela, spremeniti spored ali zagotoviti nadomeščanje delavca, direktor lahko zahteva, da se delavcu za čas dela zunaj matičnega zavoda, odobri neplačani dopust.

Opravljanje del iz prvega odstavka tega člena brez soglasja delodajalca pomeni disciplinsko kršitev obveznosti iz delovnega razmerja.

Obrazložitev: Po eni strani bi bilo nesmiselno, da bi umetnikom, zaposlenih v javnih zavodih preprečevali sklepanje začasnih angažmajev zunaj njihovih matičnih hiš, še posebej, če to lahko zanje pomeni pomembno priložnost za umetniški dosežek in uveljavitev v širšem prostoru, morda tudi pomemben vir zaslužka ipd. Po drugi strani bi bilo nedopustno, da bi na primer zaposleni umetniki, glasbeniki, plesalci, pevci, igralci, kar brez soglasja in vnaprejšnjega opozorila sklepali takšne angažmaje in morda s tem tudi spravljali svoje matične hiše v zelo težak položaj, ker bi bilo potrebno na vrat na nos izvajati prezasedbe vlog, najemati in plačevati sodelavce, ki bi jih zavodi najemali na trgu itd. Ne nazadnje bi to lahko vplivalo tudi na kakovost dela javnega zavoda. Zato zakon že doslej vsaj do neke mere ureja vprašanja v zvezi s tem, z dopolnilom predlagatelj ponuja še eno možnost več (neplačani dopust), predvsem pa želi posebej navesti, v katerih primerih je soglasje in dogovor, kako reševati zagate, nujen.

21. člen

Naslov podpoglavja 1.1.2. se dopolni tako, da se glasi:

»Drugi javni kulturni programi«

22. člen

Besedilo 56. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»56. člen
(opredelitev pojma)

Javni kulturni program je lahko tudi kulturna dejavnost, ki je po vsebini in obsegu zaključena celota in jo izvaja izvajalec, katerega ustanovitelj ni država ali lokalna skupnost, je pa njegova dejavnost do te mere v javnem interesu, kakovostna, ustrezna glede na pričakovanja, ki izhajajo iz javnega interesa in primerljiva z dejavnostjo javnih zavodov, da ga država ali lokalna skupnost financira na podlagi podobnih izhodišč kot javne zavode.

Drugi javni kulturni programi morajo biti opredeljen s cilji izvajalcev, ki upoštevajo cilje in prioritete kulturne politike in morajo biti relevantni, merljivi, uresničljivi in časovno

opredeljeni, kar vse še zlasti velja za vidik raznolikosti kulturnih programov, njihovo dostopnost in obseg postprodukcije v razmerju s produkcijo.

Obrazložitev: Dopolnitve besedila 56. člena še dodatno opredeljujejo pogoje, na osnovi katerih kulturni programi in projekti izvajalcev v nevladnem in v sektorju ljubiteljske kulture ali v zasebnem sektorju na podlagi uspelih kandidatur za sofinanciranje na osnovi javnih razpisov in javnih pozivov pridobijo status javnega kulturnega programa in njihovi dosežki status javne kulturne dobrine. Vsi ti pogoji morajo biti neposredno ali vsaj posredno vključeni med merila za ocenjevanje kulturnih programov in projektov, s katerimi navedeni izvajalci kandidirajo za financiranje z javnimi sredstvi.

23. člen

V prvi vrstici besedila 58. člena se med besedama »Izvajalci« in »javnih« doda beseda »drugih« v drugi alineji pa za besedilom »v javnih zavodih,« besedilo, »temveč pretežno v okviru nevladnega sektorja in sektorja ljubiteljske kulture,«.

Obrazložitev: Dopolnitvi besedila 58. člena imata predvsem pojasnjevalni značaj in sta dodani predvsem v izogib možnim nesporazumom v zvezi z razumevanjem besedila.

24. člen

Besedilo 67. člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»67. člen
(občinski javni zavodi širšega pomena)

Če občinski javni zavod s svojo dejavnostjo presega občinski pomen in deluje v javnem interesu širšega območja oziroma tudi prebivalstva sosednjih občin, je občina ustanoviteljica dolžna povabiti te občine k soustanoviteljstvu in sofinanciranju dejavnosti javnega zavoda; s tem namenom se lahko ustanovi tudi zveza občin.

Če občinski javni zavod opravlja tudi javno službo v interesu države, država sofinancira ta del programa v obsegu, ki se v soglasju z občino ustanoviteljico opredeli s pogodbo z javnim zavodom in občino ustanoviteljico.

Na podlagi sklepa vlade se občina ustanoviteljica in minister, pristojen za kulturo, dogovorijo o obsegu programa iz naslova javne službe v interesu države in višini za ta namen namenjenih sredstev države in sredstev, ki jih javnemu zavodu zagotavlja občina ustanoviteljica.

Določbe predhodnih odstavkov tega člena se smiselno uporabljajo tudi za občinske javne kulturne programe širšega pomena.

Obrazložitev: Že doslej veljavno besedilo in predlagane spremembe in dopolitve besedila so namenjen v prvi vrsti napotovanju lokalnih skupnosti in ministrstva oziroma ministra k dogovoru oziroma sporazumu o obsegu dejavnosti občinskih javnih zavodov, ki izvajajo posamezne dejavnosti v okviru javne službe tudi v interesu in za račun države. To sporazumevanje mora opredeliti obseg dejavnosti v interese obeh strani in dogovorjena razmerja glede financiranja dejavnosti takšnega javnega zavoda. Enako velja za lokalne skupnosti, katerih prebivalci in drugi subjekti imajo interes za delovanje javnega zavoda s sedežem v eni od občin, ki je tudi ustanoviteljica takšnega javnega zavoda.

25. člen

Besedilo 82.b člena se spremeni tako, da se glasi:

»Javni zavod oziroma vsak izvajalec javnega kulturnega programa ali projekta, financiranega iz državnega proračuna, ki za izvedbo določenega dela v okviru programa ali projekta angažira samozaposlenega v kulturi, mu mora zagotoviti plačilo, ki ne sme biti nižje od najnižjega plačnega razreda za primerljivo delovno mesto v sistemu plač v javnem sektorju oziroma, če primerljivega delovnega mesta ni, od plačila, določenega s kolektivno pogodbo primerljive dejavnosti, upoštevajoč vrsto in obseg dela ter delež javnih sredstev, ki jih pridobi za izvedbo programa ali projekta.«

Obrazložitev: Dopolnitev besedila 82.b člena izhaja iz prepričanja predlagatelja, da država ne more dopuščati, da samozaposleni kot udeleženci, neke vrste »podizvajalci« v okviru projektov oziroma programov, ki sodijo v sfero drugih javnih kulturnih programov in jih financirajo država ali lokalne skupnosti, niso ustrezno plačani za svoje delo. Vsakdo, ki s svojim programom ali projektom kandidira na javnem razpisu ali javnem pozivu države ali lokalne skupnosti mora v okviru predračuna prikazati tudi stroške dela za izvedbo projekta oziroma programa in potem dokazati, da so bili ti stroški poravnani.

26. člen

V tretji alineji tretjega odstavka 85. člena in v tretjem stavku četrtega odstavka istega člena se črtajo besede: »in kulturnih žepnin«.

Obrazložitev: Gre zgolj za črtanje dajatve samozaposlenim, ki je bila v zadnjih dveh letih nadomeščena z delovnimi štipendijami, kar je ustrežnejše od prejšnjih »žepnin«, ki so bile za 50 % nižje od sedanjih delovnih štipendij in so hkrati dobitnika žepnine postavljale v nekakšen nenavaden položaj osebe, ki si sploh ni zmožna zagotavljati dohodkov z delom. Delovne štipendije so vezane na projekte, ki jih morajo samozaposleni na ustrezen način pripraviti in predstaviti v vlogi za štipendijo in kasneje tudi dokazati, da je bil projekt res izveden.

27. člen

Na koncu prvega odstavka 87. člena se za besedico »in« črtata besedi »Kulturniško zbornico«, ki se nadomestita z besedilom; ki se glasi: »in pridobitvi mnenja reprezentativne stanovske organizacije s področja delovanja vlagatelja zahteve«.

Obrazložitev: Ta sprememba besedila glede na spremembe besedila 18. in 19. člena samo usklajuje besedilo 87. člena z navedenima spremenjenim členoma.

28. člen

Besedilo 92. člena se dopolni z novim drugim in tretjim odstavkom, besedilo katerih se glasi:

»Vlada lahko na podlagi usklajenega predloga ministrstva, Ministrstva za zunanje zadeve in Urada za Slovence po svetu imenuje državljana druge države za častnega konzula slovenske kulture za območje dela ali za celotno območje te druge države, katere državljan je predlagani kandidat.

Za častnega konzula slovenske kulture se imenuje oseba s nespornim ugledom, ki pozna in ceni slovensko kulturo in želi delovati v njeno korist, organizirati in spodbujati promocijo slovenske kulture, organizirati gostovanja slovenskih umetnikov in druge slovenske kulturne dogodke v tej državi, pridobivati sponzorje za te dogodke ipd.«

Obrazložitev: Besedilo dopolnitve besedila 92. člena je eden od prijemov, s katerimi želi predlagatelj v naslednjih letih omogočiti učinkovitejšo promocijo slovenske kulture v mednarodnem okolju in ustvariti več možnosti za pojavljanje in uveljavljanje slovenske kulture tudi v okoljih, v katerih so bili doslej dosežki slovenske kulture, ki nastajajo v Sloveniji, iz različnih razlogov (oddaljenost, dejstvo, da morda ne gre za izrazito kulturno razvita ali za tuje kulture zainteresirana območja ipd.) manj prisotni in, če so se že predstavljali tam, manj opaženi. Institut častnega konzula je znan in uveljavljen institut, ki se pogosto uporablja v mednarodnih odnosih z različnimi nameni in gotovo bo dobrodošlo, če ga bomo uveljavili tudi na področju kulturnega sodelovanja.

29. člen

V prvem odstavku 99. člena se doda nova, 5. alineja, besedilo katere se glasi:
»delež lastnih sredstev oziroma načrtovanih lastnih prihodkov izvajalca za izvedbo na podlagi te pogodbe financiranega javnega kulturnega programa oziroma kulturnega projekta in«

Obrazložitev: Besedilo dodane alineje v odstavku, ki govori o obveznih sestavinah pogodbe, ki jo sklepa ministrstvo ali drug financer, ki bo financiral kulturni program ali projekt z javnimi sredstvi, zahteva, da mora vsaka takšna pogodba vsebovati tudi določbo o deležu sredstev, potrebnih za izvedbo programa ali projekta, ki ga mora pogodbeni partner oziroma izvajalec sam zagotoviti. Zagotovi ga lahko s sredstvi sponzorjev, z vstopnino, s prispevkom mecena, z lastnim vložkom ali na drug način. Lahko tudi na vse te načine.

30. člen

Doda se nov, 104.a člen, besedilo katerega se glasi:

»104.a člen
(izvajanje postopkov)

Postopki neposrednih in javnih pozivov in javnih razpisov se lahko izvajajo v celoti v elektronski obliki oziroma v digitalnem okolju.«

Obrazložitev: Predlagatelj želi s tem novim členom tako rekoč opozoriti, da čas digitalne transformacije sveta hočeš nočeš zahteva uveljavljanje možnosti, ki jih nudi digitalno okolje tudi za izvajanje javnih razpisov, javnih in neposrednih pozivov, dobrodošlih že zato, ker bo na ta način mogoče preprečiti del nespornostim in napak udeležencev postopkov, pospešiti postopke itd. Ministrstvo, ki izvaja zelo veliko število javnih razpisov, javnih in neposrednih pozivov, je v nekaterih primerih že prešlo na izvajanje le-te v elektronski obliki in bo v tej smeri nadaljevalo in zato je smiselno to opozorilo vnesti tudi v zakon.

31. člen

Doda se nov 105.a člen, besedilo katerega se glasi:

»105.a člen

(ocenjevanje in vrednotenje vlog, vloženih na podlagi neposrednega poziva)

Strokovna komisija oceni ali predlagani kulturni program, ki ga je vložil izvajalec javne službe na področju kulture na osnovi neposrednega poziva, ki se uporablja samo za izvajalce javne službe, ustreza umetniškim, kulturno-političnim, strokovnim in drugim merilom iz neposrednega poziva.

Vrednotenje oziroma ocenjevanje predlaganih kulturnih programov, ki vključuje evalvacijo izvedenih kulturnih programov oziroma projektov predlagatelja v zadnjih treh letih pred letom, v katerem se bo izvajal predložen program, in oceno predloženega programa oziroma projekta. mora biti načrtovano tako, da je najvišje možno število točk tako iz naslova evalvacije preteklih izvedenih programov kot iz naslova ocene predloženega programa ali projekta enako.

Ocenjevanje poteka v dveh krogih. V prvem krogu izmed članov komisije izbrani ocenjevalec oziroma ocenjevalci, če gre za večje število predloženih programov in se določi več ocenjevalcev, ki si razdelijo programe za prvi krog ocenjevanja, samostojno oceni oziroma ocenijo dodeljene programe in predlaga oziroma predlagajo višine zneskov za financiranje programov posameznih vlagateljev. V drugem krogu ostali člani strokovne komisije preverijo predloge ocenjevalca oziroma ocenjevalcev programov in dokončno odločijo o ocenah in o deležih sredstev, ki se namenijo za programe.

Po zaključenem vrednotenju programov strokovna komisija predlaga ministru obrazložene ocene vloženih programov in višino financiranja vsakega posameznega programa.«

Obrazložitev: S to določbo zakon uvaja v postopek, ki se izvaja na podlagi neposrednega odziva, ki doslej ni bil urejen z zakonom, dve novosti: obvezno evalvacijo programov javnih zavodov, ki konkurirajo za sredstva za izvajanje programa v okviru javne službe na področju kulture, v zadnjih treh letih pred letom, v katerem se bo izvajal program, s katerim konkurirajo. To je nujno, saj je dejansko zares kompetentno mogoče ocenjevati samo že izvedene programe, ko komisija razpolaga tako z vlogami, s katerimi so predlagatelji v preteklosti kandidirali, kakor tudi s stvarnimi in subjektivnimi ocenami izvedenih programov (kritike in drugi odmevi v javnosti, število izvedb v primerih gledaliških predstav ali koncertov, število obiskovalcev, morebitno število vabil na gostovanja, število domačih in tujih nagrad, število vabil na festivale itd.). Druga novost je dvokrožni postopek ocenjevanja oziroma vrednotenja programov, ki po prepričanju predlagatelja omogoča kvalitetnejšo razpravo o ocenjevanih programih znotraj strokovne komisije; pri tem pa se vseeno ni bati, da bi to lahko zavleklo postopke, saj gre za izvajalce iz javnega sektorja, kjer na večini področij ni tako velikega števila možnih vlagateljev vlog.

32. člen

Besedilo 127 člena se dopolni z novim četrtem in petim odstavkom, besedilo katerih se glasi:

»Z globo od 1.200 do 4.000 eurov se kaznuje pravna oseba, ki v primeru pogodbenega angažmaja samozaposlenega na področju kulture kot sodelavca v svojem programu

oziroma projektu, ki je financiran z javnimi sredstvi, ravna neskladno z 82.b členom tega zakona.

Z globo 400 do 1.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, ki je odgovorna za odločitev o ravnanju pravne osebe iz prejšnjega člena.«

Dosedanji četrti odstavek 127. člena postane šesti odstavek.

Obrazložitev: Glede na pomembnost dopolnitve 82.b člena je potrebno vnesti v zakon tudi kazensko določbo, ki se nanaša na morebitno nespoštovanje določb 82.b člena, saj bi bilo ob težkem položaju, v katerem so mnogi samozaposleni na področju kulture, to nedopustno.

Končna določba

33. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Obrazložitev: Člen določa začetek veljavnosti sprememb in dopolnitev zakona na petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS.